

2 Etnokulttuuri-
keškukšien
verkošto yhistäy
Karjalan piirit

3 Karjalan kielen
pitäy elyä.

4 Šukukanšožen
ohjelma

5 Elämän
merkittävä
kokemuš

6 Nuorien Karjala

7 Kahtie juattu
elämä

» HUOMIJO!

Hyvät karjalaiset!

Jatkuu lehtien tilauš vuvven 2013
enšimmäisellä puoliskolla.

Tilakkua Vienan Karjala -lehti
ičellä ta ehottakkua šukulaisilla
ta tuttavilla! Šiitä šuatta lukie
mukavie kirjutukšie Karjalan
istorijašta, ihmisien elämäštä ta
tavoista, nykytahtumista.

Myö luajimma Vienan Karjala -lehtie
teilä varoin. Muistakkua, jotta oletta
karjalaiset! Ilmain teijän kannatušta
ta apuo lehti ei voi olla. Karjalan
kielen kannattamini, šäilyttämini
ta kehittämini on kaikkien mejän
yhtehini huoli.

Vienan Karjalan tilaušnumero on
84593.

ŠUUREH TALVIKARNEVAALIH OŠALLISTU 1800 IHMIŠTÄ. KUVAT: JULIA VESELOVA.

Kirkaš ta kummallini Hiperboreja

Talvifestivaali: Tuiskukuušša Petroskoissa piettih XII Kanšainvälini
jiä- ta lumiveissoškilpailu.

MARIJA KIRILLOVA

**Petroskoin Hiperboreja-talvi-
festivaalista tuli perintehellini
pruasniekka. Tänä vuotena festi-
vaalin eri pitoloih kävi noin 11
tuhatta ihmistä.**

Hiperborejan ohjelma on aina mo-
nipuolini, še antau mahollisuuv-
ven näyttä neroja kuin alottajilla
niin ni kokenehilla. Kuukauven ai-
kana kaupunkissa pietäh festivaal-
illa omisettuja erilaisie kilpailu-
ja, näyttelyjä, pruasniekkoja.

Hiperboreja-festivaalin
piätapahtumana on jiä- ta
lumiveissoškilpailu. Šitä vuotetah
kaupunkin eläjät ta vierahat.

Tänä vuotena Oneganjär-
ven rantakatuo koristi 33 jiä- ta
lumiveissošta. Niitä kolmen päi-
vän aikana luajittih veštäjät

Kontupohjašta, Aunukšešta, Pet-
roskoista, Omskista, Habarovskista
ta Venäjän toisista kaupunki-
loista, šamoin talvifestivaalih tul-
tih muasterit Šumešta, Ruočista
ta Šakšašta.

Tuiskukuun puolivälissä kil-
pailun tulokset oli ilmoitettu.
Tällä kertua parahista parahik-
si tultih veštäjät Omskista. Hei-
jän Läpi-lumiveissoš voitti Paraš
lumiveissoš -nominatijošša. Pet-
roskoin veštäjien A moušot Parii-
sih? -lumiluomuš šai enšimmäisen
paikan Pikku lumiveissoš -nomi-
natioissa. Paraš jiäveissoš
-nominatijošša voittajakši piäsi
joukko Piiteristä-Habarovskista ta
heijän Nuohooja-jiäluomuš.

Pruasniekan järještäjät
keksittih rahvahalla kaikenmois-
ta mukavua.

Illalla kaupunkin katuja pi-

LÄPI-LUMIVEIS-
SOŠ VOITTI
PARAŠ
LUMIVEIS-
SOŠ
-NOMINA-
TIJOŠŠA.

tin kulkija šuuri talvikarnevaali
näytti erilaisien hahmojen mo-
ninaisuutta. A rantakavulla piet-
tih juhlakonsertti, kumpasešša

esiinty karjalaisie ta venäläisie
artistoja.

Pruasniekkapäivän kul-
minatijona oli kaunis ilotulituš.

Etnokulttuurikeškekšien verkošto yhistäy Karjalan piirit

MAIKKI SPITSINA

PROJEKTI. Kanšainvälini projekti vetäy etnokulttuurikeškekšien verkošton Karjalua pitin.

Etnokulttuurikeškekšien ta niijen ošaštojen kehittämiseh Karjalašša myönnetäh noin miljoona euroo. Nämä rahat keškekšet šuahah kanšainvälisen projektin puittehissa, kumpasen tarkotukseh on kulttuuriperintehen säilyttämini. Etnokulttuurikeškekšiprojektin toteuttamiseh on šuatu rahotušta EU:n ENPI-ohjelmašta. Projektin tavoitehena on peruštua Karjalah alkuperäiskulttuuri-etuštajien etnokulttuurikeškekšien verkošto.

Partn'oriloina esiinnytäy Karjalan kulttuuriministerijö, Kanšallisen kulttuurien keškuš ta Kuhmon Juminkeko-šiatijö.

Projekti on šuunniteltu kaheksi vuuvveksi, šen piätehtävänä on säilyttäy Karjalan kantakanšoien kulttuurija ta kielijä, kumpaset ollah nyt uhanalaisie, šekä rahvahan perintehellisen tienestijen kehittämini.

Karjalašša eläy šeiččemen alkuperäiskanšua: vienankarjalaiset, pomorit, Oneganniemen venäläiset, Seesjärven šeuvun karjalaiset, livvinkarjalaiset, lyydiläiset ta vepšäläiset. Verkoštoh kuulu šeiččemen etnokulttuurikeškekšua ta lisäksi niijen ošaštoja. Esimerkiksi, šemmoset Vienan Karjalan etnokulttuurikeškekšet kuin Vuokkiniemen Kylätalo, Kalevalatalo, Haikol'a-kylä ta Puanajärven kylä yhisetäh yhtenäiseh varšinaiskarjalaisen etnokulttuurikeškekšeh.

Niin jotta projekti kattau melkein koko Karjalan: Priäžän, Aunukšen, Belomorskin, Kemin, Louhen, Oneganrannan, Karhumäjän, Šuojjärven piirit ta Koštamukšen. Yhistäy šyrjäšeuvut yhtehiseh verkoštoh uusi netti-portaali auttau. Šitä jo luajitah.

Monet etnokulttuurikeškekšet toimitah pahoissa oloissa ilmain nykyaikaista laittehistuo. Projektin aikana etnokulttuurikeškekšet peruškorjatah šekä varušetah ne nykyaikasilla laittehilla ta tietokonehilla. Kaikilla tietokonehilla ašetetah Skype-ohjelma.

Projektin aikana järješetäh niise monipuolista-koulutušta, kumpani liittyy etnokulttuurikeškekšien toiminnan kehittämiseh. Šamoin projektin tehtävänä on löytyä kielen säilyttämisen keinoja.

Jo 21.–22. tuiskukuuta kaikki etnokulttuurikeškekšien etuštajat kerävyttih Kuhmoh projektin ensimmäiseh seminaarih.

« Vuokkiniemen Kylätalo, Kalevalatalo, Haikol'a-kylä ta Puanajärven kylä yhisetäh yhtenäiseh varšinaiskarjalaisen etnokulttuurikeškekšeh.

» HUOMIJO!

Kulttuuriperintö-kilpailu

Kanšallini Venäläisen kartanon elävyttämini -fondi Venäjän Kulttuuriministerijön tuvela on ilmotan kilpailun Kulttuuriperintö-palkinnon myöntämiseštä.

Kanšallini palkinto Kulttuuriperintö on hyväkšytty vuotena 2005. Šiitä ajašta jo yli 240 ihmistä on tullu tämän palkinnon laureattiloiksi. Kulttuuriministerin johtamah palkinnon huoltoneuvoštoh kuulutah kuvuven alovehen piämiehet, Valtijon Duuman ta Federatijon Neuvošton erikoiskomitiettojen johtajat, eri museojen johtajat, tunnetut tietomiehet ta kulttuuriperinnön tutkijat šekä liikealan etuštajat.

Kilpailuhakemukšie otetah vaštah 1. kevätukuuta 2013 šuaten. Lisäy tietuo: <http://www.fondus.ru/projects/realize/>, usadba@fondus.ru, tel. (499) 238-87-96.

OPPAAHAT KARJALAN ERI PAIKOISTA ATOIVOISSA VUOKKINIEMEN KYLÄŠŠÄ. KUVAT: MARIJA URBANOVIČ.

Oppahat turistien roolissa

Turismi: 13.–15. tuiskukuuta Juminkeko järješti oppahien kuršsit Ontrei Malisen kantele -projektin puittehissa.

Etušajat Koštamukšešta, Kalevalašta, Vuonnisešta, Jyškyjärvešta, Vuokkiniemeštä tultih opaštumah matkailuasietä.

Kuršsit alettih Kuhmošša, missä oli koko päivän opaššua. Piäteemana oli Vienan Karjalan kylät ta Kalevala-eeossa. Jokahini šai äijän uutta tietuo oman kylän istorijašta. Kuršsilaiset kuunneltih Kalevalan runoja erilaisilla kielillä, kačottih eeossan kiännökšien näytelyö. Illalla kaikkie kučuttih karjalaiseh illaččuh, missä vierahat šuatih tanššie piirileikkie, laulua karjalais-suomalaisie lauluja, kisata ta kuunnella kaunehie Pekka Huttu-Hiltusen esittämie lauluja.

Šeuruavana päivänä opaššuš jatku matalla vanhah karjalaiseh Vuokkiniemen kyläh. Matalla Markku Nieminen kerto Elias Lönnrotista ta hänen ma-toista Vienah, runonlaulajista ta niistä kylistä, missä hyö elettih. Vuokkiniemen kylä vierahilla esitti paikallini opaš Tatjana. Kuršsilaiset omin šilmin šuatih nähä vanhoja karjalaisie taloja, aittoja, kirkkyö. Kylätalošša säilyttämä ta kehittämä kulttuuri tuntu šekä musejošša, jotta verštahissa ta kutomošša.

Illalla tällä kertua oli

KOŠTAMUKŠEN KULTTUURI- TA MUSEJOKEŠKUKŠEŠŠÄ.

konserthohjelma. Kataja-folklooriryhmä esitti karjalaisie lauluja ta tanššija, Vuokkiniemen teatteri näyteti karjalankielisen Raštuajaspespektaklin, kumpani ilahutti kaikkie karjalaisella huumorilla. Konserttih ošallistu šamoin Veškelykšen kylän folklooriryhmä, kumpani tuli folkloorikurššiloih. Heiltä šaima kuulla livvinkarjalan vesselöjä ta šurullisieki lauluja.

Tutuštumismatalla oli mukava še, jotta oppahat iče

oltih turistien roolissa. Myö olima yötä Vuokkiniemen vierailutaloissa, missä šaima maissella makieta karjalaisie ruokua, ihaila lämmin-tä löylyö kylyššä, pehmietä šänkyö, ka kaikešta kallehemmat tietyšti oltih oma-kieliset pakinat ta starinat stolašša.

Huomenekšella auto-bušši läksi ajamah Koštamukšeh päin. Matalla pistäytymä Kormilo-huuttorilla. Še on uusi mukava turistipaikka.

Koštamukšešta oppahat käytilh Kulttuuri- ta musejokeškekšiešša kaččomašša näyttelyjä. Šen jälkeh ilta jatku Talvi Somelo-festivaalilla.

Matkailukuršsit jatu-tah vielä kešälläki ta šilloin matka tulou Vienan Karjalan kaunehie Jyškyjärven kyläh, Ort'č'o Stepanovin kotikyläh Haikol'ah ta Kalevalan eeossan šyntymäpaikkah Uhtuoh.

MARIJA URBANOVIČ

Laulamma ta tanššimma yheššä

Kulttuuri: Muamonkielen päivänä Kanšallisien kulttuurien keškukšešša piettih illačču.

MARIJA KIRILLOVA

Kanšainvälisenä Muamonkielen päivänä 21. tuisku-kuuta Karjalan Rahvahan Liitto keräsi oman kielen ta kulttuurin harraštajie Pajatammo yhtes-illaččuh.

Kanšallisien kulttuurien keškukšešša keräytynehillä

oli järješetty mukava interaktiivini pito: pruasniekašša kaččojat oltih artistoina, a artistat – kaččojina. Illačun vierahat voitih olla laulajan ta tanššijan roolissa, esityä omie laulu- ta tanššineroja ta šuaha lahja Neroniemi-kilpailušša.

Oma Pajo -kuoron, Iloine- ta Karjala-ryhmien oh-

juajat, laulajat ta tanššijat opašettih tullehie laulamah karjalaista lauluo, tanššimah katrillie, näytettih mitein pitäy henkittyä, konša yhtäikua laulat ta tanššit.

Pajatammo yhtes-illaččuh ošallistu ni japanilaini filologi Tae Susa. Naini niin mieltä karjalaiseh kulttuurih, jotta jätti oman kotimuan ta läk-

si tutkimah vierahan kansan omaperäisyyttä.

Japanissa Tae Susa opaštau venäjän kieltä. Filologin šanojen mukah, karjalaisešša kulttuurissa häntä kiinnošsetah laulut, tanššit ta melodini pakina. Karjalašša Tae keryäy ainehistuo ta oppiu karjalan kieltä.

« Tae Susan šanojen mukah, karjalaisešša kulttuurissa häntä kiinnošsetah laulut, tanššit ta melodini pakina.

Karjalan kielen pitäy elyä

Kiestinki: Kylän karjalaisien kulttuurišeuura täytti 20 vuotta.

Kaunehen Tuoppajärven rannalla Karjalan pohjosešša šijaiččou vanha Kiestinkin kylä. KT:n kartalla še on merkitty kulttuuriobjektina: karjalaini runonlaulajien kylä.

20 vuotta takaperin Louhen piirin vanhimmašša kyläššä ilmešty varšinais-karjalaisien kulttuurišeuura. Šen enšimmäisenä johtajana oli Gennadi Ustinovič Kundoz'orov. Vuuvvešta 2003 järještyö johtau Julija Lipajeva. Šuuren panokšen järještön toimintah ta vienan karjalaisien perintehien, kulttuurin šäilyttämiseh annettih Gennadi Jakovlevič Kundoz'orov ta Nadežda Kiiski, kumpaset eri vuosina oltih järještön johtajina.

Viime vuuvven šajekuušša oli pietty šeuran juhlahokouš, kumpasešša käsiteltih työn tulokšie 20 vuosien aikana. Kokouksen alušša paikallini Aalto-kuoro, kumpani aina ošallistuu erilaisih toimehpitoloih, laulo karjalaista himnie. Gennadi Kundoz'orov kerto keräytynehillä kuin Kiestinkissä ilmešty karjalaisen kulttuurin šeuura. Enšimmäini šeuran kokouš piettih vuuvven 1992 elokuušša. Kokoukšešša annettih jäsenien toivissukšie. Oli tilattu šeuran leimäki. Silloin täh tapahtumah šuurta huomijota kiinitettih Neuvoštoliiton puoluehet ta valtiovallan elimet. Šamanaikasešti Suomen Oulušša ta Kuusamošša oli järješetty šemmosie karjalaisie järještöjä. Enšimmäisistä päivästä alkuan karjalaisen šeuran työ oli šuunnattu kanšallisen kulttuurin propagointih, muamonkielen ta perintehien šäilyttämiseh.

Šeuran toiminnašta kirjutettih paikallisešša Pripol'arje-leheššä, erilais-

AALTO-KUORON ARTISTAT OŠALLISSUTAH KIESTINKIN KAIKKIHH JUHLIHH. KUVAT: GALINA LUZGANOVA.

ŠEURAN JOHTAJA JULIJA LIPAJEVA KIESTINKIN KULTTUURITALON KARJALAIŠEŠŠA GORNIČAŠŠA.

sa tašavallan lehtilöissä venäjän ta karjalan kielillä, kerrottih karjalaisešša radijošša.

Karjalaisen radijon toimittaja Zoja Korobova luati Kiestinkistä ta karjalaisien šeuurašta kokonai-

« 20 vuotta takaperin Louhen piirin vanhimmašša kyläššä ilmešty varšinais-karjalaisien kulttuurišeuura.

sen ohjelmašarjan karjalan kielellä. Muisto Zoja Korobovašta eläy kyläläisien šyväimissä.

Vuotena 2012 Kul'turatelevisijokanava luati šuuren materiaalin Kiestinkistä ta kanšallisešta Aalto-kuorošta Pis'ma iz provintsii -ohjelmašarjua varoin. Vuuvvešta 1984 Aalto-kuoro johtau Larisa Sem'onova. Kuorolaiset ollah Kiestinkin karjalaisien

šeuran aktiivisie jäsenie. Kuoron ohjelmistošša on karjalan- ta suomenkieliseie lauluja. Ilmain kuoro kyläššä ei tapahu yhtänä toimehpituo. Himottais toivuo, jotta lauluja rakkahuošta, kotimuašta, Kalevala-ee-possan šankariloista kuuluis vielä monta vuotta, vet viime vuotena kuoro täytti 65 vuotta.

Kyšymykšeh, mimmosie merkittävimpie tapah-

tumie oli šeuran elämäššä, šen johtaja Julija Lipajeva vaštasi näin:

– Šuurempana tapahtuma on Karjalan kielen pitäy elyä -foorumi. Šen lisäksi oli äijän toimehpitoeja, mih ošallistu šeuran jäsenie. Kiertomatka Puanajärven puistoh ta karjalaisien huonehen kaččomini Piäjärven päiväkoissa. Oikein mukava oli potakkajuhla, kumpaseh ošallissuttih karjalaiset järještöt Louhešta ta Piäjärvešta. Joka vuosi myö ošallissumma tašavallan marafonih, kumpani on omisettu Kalevala-ee-possalla. Ta tietyšti olemma Terveh, Kiestinki -pruasniekan aktiivisina ošallistujina. Meijän toimehpitoejen alkuhpanijana on Ludmila Sem'onova. Hiän järještäy joukkomatkoja vienan karjalaisien gorniččah, kumpani on avattu kulttuuritalošša.

Šamoin šeuran toiminnan merkkitapahtumina oltih matka Ouluh vuuvven 2007 šulakuušša, missä piettih karjalaini pruasniekka ta matka Kuusamoh Kalevala-pruasniekkah viime vuuvven tuiskuukušša.

Järještön johtaja kiitti suomelaisie yštävie Martti Määttälyä, Erkki Homaista, Kerttu Nurmellua, Anni Suvantuo ta Jani Huhtamellua hyväštä vaštahotošta.

Viime vuuvven elokuušša Kiestinkin karjalaisien šeuran jäsenet oltih Suomen ta Venäjän šukuštehien juuret -symposiumissa. Zinaida Timohova kerto omista vaikutelmista täštä matašta järještön kokoukšešša.

Kiestinkin karjalaisien kulttuurišeuura pitäy yhteistyötä kylän hallinnon, kulttuuritalon ta kirjašton kera. Vain šillä tavalla voit šäilyttyä perintehie ta kulttuuriperintyö.

GALINA LUZGANOVA

« Šuomelaisilla yštävillä oli mukava kuulla, miten Venäjän šuomelais-ugrilaiset ruatah kansainvälisellä tašolla.

NUORET ŠUOMELAIS-UGRILAISET ATIVOISSA M. A. CASTRÉNIN ŠEURAN RUATAJEN LUONA. KUVAT: JULIA VESELOVA.

Šukukanšojen ohjelma

Yhteistyö: Šuomen ta Venäjän välillä ollah hyvät ta tiivit šuhtehtet kulttuurialalla.

Šuomi alko tukie Venäjän šuomelais-ugrilaisen kanšojen kulttuurie ta kielijä vuuvvešta 1994 alku-an. Nyt Šuomešša on erilaisie ohjelmie ta projektija, kumpasien mukah Venäjän šuomelais-ugrilaiset šuahah rahua oman kielien ta kulttuurin šäilyttämiseh ta kehittämiseh.

Šuomen ta Venäjän välillä ollah hyvät ta tiivit šuhtehtet kulttuurialalla. Šuomelaiset ollah šaman kieliperehen lapšie kuin ni karjalaiset, vepšäläiset, komit ta udmurtit.

Joka vuosi Šuomen opetuš- ta kulttuuriministerijö rahottau šuomelais-ugrilaisie järještöjä Venäjän eri puolilla. Šuomen tuvela Venyähellä painetah kirjoja ta opetušmateriaalija šuomelais-ugrilaisilla kielillä, pietäh teematapahtumie ta kulttuurimatkoja, toteutetah projektija musejota kirjaštoalalla ta ruatah äijän muutaki ruatuo.

– Meilä jo pari kymmentä vuotta toimiu šukukanšaothjelma, kerto Šuomen

opetuš- ta kulttuuriministerijön ruataja Hannele Lehto. – Myö piemmä Šuomelais-venäläisie kulttuuriforumija, missä šuomelais-ugrilaiset kanšat niise tavatah toini toisen kera. Viime vuotena šuomelais-ugrilaisen šukukanšaothjelman kokonaisbydzetti oli 400 tuhatta euroo. MAFUN-järještön toiminta on aivan erinomaista. Nuorien kulttuuritoiminta on še, mitä pitäy kannattua. Hyvä, kun nuorien aktiivisuus kulttuuriaseissa ta nuorien tietoisuus omista šuomelais-ugrilaisista juurista on nouššun.

Šuomen opetuš- ta kulttuuriministerijöššä pietyššä tapuamiseššä Venyähän šuomelais-ugrilaiset ta ministerijön etuštajat paistih yhteistyön tulokšista ta šuunnitelmista. Tapahtuman ošanottajat ečittih niise yhteistyön uušie muotomie ta mahdollisuokšie. Šuomelaisilla yštävillä oli mukava kuulla, miten Venäjän šuomelais-ugrilaiset ruatah kansainvälisellä tašolla.

Šukukanšaothjelmua toteutetah yhteistyöššä Ma-

2. ŠEURAN TILOISSA STOLALLA ON CASTRÉNIN (1813–1852) VEISSOŠKUVA.

tias Castrénin šeuran kera. Matias Castrén oli niitä enšimmäisie, ket ruvettih keryämäh ta tutkimah urailaisien kanšojen kielie ta kulttuurie. Matias Castrén kävi Venäjän Lapissa ta Karjalašša, tutki komin kielitä ta komilaisie, keräsi materiaalija marin kieleštä ta rahvahašta. Kazanin kautta

Matias Castrén piäsi Siperih ta tutki šielä hantien kielätä kanšua, tataarija, evenkijä ta bur'attija. Nyt Matias Castrénin šeuura ruatau konkreettista ruatuo šuomelais-ugrilaisien hyväkšie.

– M. A. Castrénin šeuura on kanšalaisjärještö, kumpani peruššettih Helsinkissä vuotena 1990, kerto šeuran

ruataja Maria Lappalainen. – Myö piemmä yhteisruatuo Venäjän šuomelais-ugrilaisien kanšojen kera, kehittämmä uušie yhteykšie ta projektija. Kieli ta kulttuuri ollah piäšunnat meijän ruavošša. Esimerkiksi, meilä oli šemmosie kirjaprojektija, konša omakielisie kirjoja painettih paikan piällä, Veny-

ähän šuomelais-ugrilaisilla alovehilla. Myö kannatamma omakielisie lehtijä, tiluamma niitä kirjaštoih, päiväkotiloih, eri järještöih, missä niitä tarvita, kannatamma nuorien kirjuttajien kurššija monešša tašavallašša. Viime vuotena rahottima niise karjalankielisen Čičiliušku-kuklateatterin vierailumatkua Šuomeh. Meilä niise oli projektija Periodika-kuštantamon kera.

Matias Castrénin šeuran tiloissa oli pietty tapuamini Venyähän šuomelais-ugrilaisie varoin. Täššä tapuamiseššä paistih konkreettista projektiloista ta yhteistyöštä. Maria Lappalainen šanojen mukah, oli oikein mukava paissa nuorien šuomelais-ugrilaisien kera. Hyvä on še, jotta monella alalla šuomelais-ugrilaisien toiminta nyt näkyy.

Šukukanšaothjelmašta, Castrénin šeuran toimintašta ta šiiitä, ken voit liittyy yhteistyöh Castrénin šeuran kera voittoa lukie liisyyä nettišivuilta: www.min-edu.fi, www.ugri.net.

NATTO VARPUNI

« *Miusta še on šuuri ta merkittävä tunnus, jotta yhteiskunnallini nuorison järještö juhliu 20 vuotta!*

« *Myö emmä ole ammatillisie toiminnan hoitajie ta emmä voi vaššata kyšmykšeh, mitä pitäy luatie, jotta illaččuh tulis enämmän rahvašta.*

« *Ei rakkahuš pyöritä muajilmua, ka šitä luajitah yhteiskunnalliset järještöt.*

Elämän merkittävä kokemus

Toimituksen ativoissa: Nuoren Karjalan johtaja Alina Čuburova kertou järještön toiminnašta.

KSENIJA BURAVOVA

Nuori Karjala -järještö täyti 20 vuotta. Monipuolini juhlaohjelma kešti kakši päivyä. Pakasin Nuoren Karjalan nykyen johtajan Alina Čuburovan kera järještön nykypäivästä ta suunnitelmista.

Alina, montako vuotta jo olet Nuori Karjala -järještöššä? Mistä šait tietyä šen toiminnašta?

- Tulin NK:n jäsenekši vuotena 2003, konša opaššuin Itämerenšuumelaisien kielien ta kulttuurin tietokunnalla. Eryähänä iltana olin ašuntolan omašša huonehešša ta miula ativoih tuli Natalja Pellinen, kumpasen kera myö opaštuma yliopistošša šamašša ryhämäšša. Juuri Natalja kyšy miulta, tahonko mie olla järještön jäsenenä. Šilloin NK:n johtajana oli Jekaterina Maksimova. Šiih aikah en kuvittelunkana, mi on še yhteiskunnallini järještö ta šitä, jotta noin monta vuotta omissan tämän nuorien järještön toiminnalla.

Muissatko šie järještön ensimmäisie tehtävie, moušot iče järješit mitäni? Niin šanottuja ensimmäisie aškelie NK:šša?

- Tuannoin Natalja Pellinen muisti, jotta miun yksi ensimmäisistä esitykšistä yleisöllä NK:n jäsenen roolissa oli meijän tietokunnan opaštujen toimehpivošša. Mie ta vanhempie yštäväni Jegor Hai-mojev Kotkatjärveštä olima šen toimehpivon vetäjinä. Suali, jotta iče en muistan tätä hetkie, hyvä on, jotta miun tovarissat muissetah. Šiitä muissan, jotta järještö karjalaisen kulttuurin illačču Kanšallisien kulttuurien keškuššä, mih ošallistu šuumelaisien delegaatio, kumpani tuli Karjalah tutuštumah paikalliseh kulttuurih.

Mitein šiušta tuli NK:n johtaja, oliko še šiula yllätykšenä ta epyälitkö šie?

- Virallisešti NK:n johtokuntah tulini vuotena 2006, konša järještön johtajakši

oli valittu Natalja Antonova. Mie tulini hänen šijahisekši. Vuotena 2011 Natalja erosi viraštah ta ehotti miula tätä paikkua. En voi šanuo, jotta miula še oli helppo piätöš. Kanšalaisjärještön johtamini nykyjäh on oikein vaikie ta epäkiitollini ašie. Mie ymmärrin, jotta koko oikeuvellini ta moraalini vaštuo on miun harteilla. Onnako piti kuotella. Šiitä rupien kertomah lapšillani, jotta meijän elämäššä oli šemmoni kokemus.

Onko eroja šiun toiminnašša ennen ta nyt, järještön johtajana ollešša?

- Tietyšti nyt on enäm-pi vaštuoita ta paperityötä. Onnako še ei koše luomis- ta projektitoimintua. Nytki staraičen ošallistuo ta järještöä projektija ta toimehpitoja, niin kuin ennen konša olin järještön johtokunnan jäsenenä.

Kerro johtokunnan jäsenistä, onko jokahisella oma toiminta, vain še on aina yhtehini ruato?

- Nyt johtokunnašša on viisi henkie, kaikki ollah Petroskoin valtijonyliopiston Itämerenšuumelaisien kielien ta kulttuurin tietokunnan piäštökkähät. Koštamukšelaini Natalja Pellinen on johtajan šijahisena. Natalja tuli järještöh vuotena 2003. Hiän on Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutin ruataja. Natalja auttau yhteistyöššä instituutin kera ta kieliprojektuloissa. Šen lisäksi hiän on Čičiliušku-teatterin johtajan apulaini.

Vieljärveläini Natalja Antonova tuli järještöh ennen kaikkie meitä, jo vuotena 1995, ta vuosina 2006–2011 oli šen johtajana. Natalja on Kielipešä-projektin koordinaatori.

Kontupohjalaini Aleksei Tsikarev on järještön projektitoiminnanhoitaja. Hiän on järještöššä vuuvvešta 2005 ta heti tuli johtokunnan jäsenekši. Aleksei johtau rahvahanvälistä ta alovehien välistä yhteistyötä.

Tatjana Dembitskaja Sel'lin kylästä on johtokunnan nuorin jäsen. Hiän vielä

TUNKUON KARJALAINI ALINA ČUBUROVA JO KYMMENEN VUOTTA ON OMISTAN NUORELLA KARJALALLA. KUVA A. ČUBUROVAN ARHIIVAŠTA.

opaštuo karjalan ta vepšän kielen ošaštolla. Tatjana auttau toimehpitojen ta projektien järještämiseššä ta johtau yhteistyötä ta šuhtehe NK:n ta yliopiston välillä.

Huolimatta šiitä, jotta jokahisella on omie tehtävie, konša pitäy järještöä projektie tahi pruasniekua, niin keräytyy NK:n koko joukko.

Kuin rikeneh keräytyy johtokunta ta mitä tavallisešti käsittelettä?

- Järještön peruškirjan mukah kokoukšie pitäy järještöä ei harvempi yhtä kertua kuukauešša. Myö staraičemma, jotta tämä šiäntö toimis. Myö pakajamajärještönšunnitelmista,

toimehpitoista ta jakuama tehtävie.

Mitä NK ajattelou kritiikista oman toiminnan puoleh?

- En voi vaššata kaikista johtokunnan jäsenistä. Iče ajattelen, jotta "terveh" kritiikki aina on oikein hyvä. En ole vaštah šitä. Joka toimintua pitäy kritikoija, tällä tavalla šie ymmärrät, jotta liikut oikieh šuuntah. Još työtä ei kritikoija, niin šitä ei nähä. Onnako šanotah vet: ei šua vain lyyvvä, pitäy vielä priänikälläki šyöttyä.

Montako henkie nyt on NK:šša? Mitein voipi tulla järještön jäsenekši?

- Nykyjäh järještöššä on 305 jäsentä. Tulo NK:n jäsenekši on oikein help-

tietyšti, pitäy ajatella järještämisen joka pieneštä ašiešta, muistua kaikkie piikušiekkoja.

Myö emmä ole ammatillisie toiminnan hoitajie emmäkö voi vaššata kyšmykšeh, mitä pitäy luatie, jotta illaččuh tulis enämmän rahvašta. Tietyšti hyvä on, konša šalissa on äijän ihmisie, onnako olen tottun šiieh, jotta karjalaini kulttuuri ta kieli kiinnošetah vain pientä ryhmä kävijie. Šen vuokši aina olen iloni, konša illaččuh tulou hoti šata ihmistä.

Mitä ajattelet, onko nuorisolla kiinnoššus NK:n toiminta?

- Jokahisen järještön toiminnašša on hyvie ta vaikeita aikoja. Miusta še on šuuri, merkittävä ošoitin, jotta NUORISON KANŠALAIŠJÄRJEŠTÖ juhliu 20 vuotta! Aktiivisešti tai passiivisešti, onnako myö olemma elän jo 20 vuotta ta meijän harteilla on äijän šuavutukšie ta hyvie tulokšie, 305 jäsentä ta šuuri partn'oriluvvetelo.

Mimmosie šuunnitelmie teillä on?

- NK jatkau omua toimintua karjalaisien, vepšäläisien ta šuumelaisien kulttuurin ta kielien kehittämisen hyväkši. Tietyšti pitäy ečchie utta voimua. Lähitulevaisuuvvešša, tämän vuuvven šulakuušša, on Čičiliušku-teatterin vierailumatka Šuomeh ta Oikeuvellini inkubattori šuumelais-ugrilaisella nuorisolla «FULL right».

Mitä šiula tarkottau yhteiskunnallini toiminta?

- Voit olla, jotta še näyttyä paatokšelliselta, onnako viime 10 vuotta ollah miun elämä. Miun opaššuš, kaikki nellä työpaikkua oli liitytty NK:n toimintah. Šen vuokši ei rakkahuš pyöritä muajilmua, ka šitä luajitah yhteiskunnalliset järještöt!

Lembi ta Ropivo-illačut ollah jo perintehellisie pitoja. Millä tavalla työ valmistautta ta mitein voipi šäilyttyä kiinnoššusta näih toimehpitoioih?

- Kakši kertua vuuvvešša myö staraičemma järještöä näitä illaččuja. Meillä on jo olomašša järještämisen malli ta nyt ei ole šuurta stressie, kumpani oli alušša.

Vapua-aika

» RAHVAHAN VIISAHUŠ

Ei puheet puhuen lopu, virret laulaen vähene.
Karjalaini šananpolvi

» ANONSSI

KUKLATALO-NÄYTTELYŠALI. MUISTOJA KEŠÄŠTÄ.

28.02. ŠUATEN	Valokuvuaja Boris Konanovin (Petroskoi) töijen näyttely.
ENŠIARKI-ŠUOVATTA	
12.00-17.00	
→ Adressi: La Rochellen katu, 13 → Telefoni: 77-34-56	

VIHOD-MEDIAKEŠKUS. VALO TA VARJOT.

28.02. ŠUATEN	Taiteilijan ta animaatioelokuvien ohjuajan Lotte Reinigerin (Šakša) tuotantuo esittäjä luonnokšien ta valokuvien näyttely.
TOINIARKI-ŠUOVATTA	
12.00-18.00	
→ Adressi: Karl Marxin katu, 14 → Telefoni: 76-14-41	

KAUPUNKIN NÄYTTELYŠALI. POHJOLAN TAIVAHALLISET ŠUOJELIJAT.

3.03. ŠUATEN	Käsityötaitehen näyttely ošana Hyperboreja-talvifestivaalie.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
12.00-19.00	
→ Adressi: Lenininkatu, 26 → Telefoni: 78-16-50	

KARJALAN TAITEHMUSEJO. HIL'L'AISUUŠ MUAJILMAN YLLÄ.

10.03. ŠUATEN	Kuvataiteilija Jevgeni Orlovin (Piiteri) näyttely. Esillä mualaukšie ta objektija.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	
→ Adressi: Karl Marxin katu, 8 → Telefoni: 78-37-13	

KARJALAN TAITEHMUSEJO. KOTIMATALLA.

31.03. ŠUATEN	Kuvataiteilija Andrei Vetrogonskin (Piiteri) töijen näyttely. Esillä yli šata mualaušta ta piirrošta.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	
→ Adressi: Karl Marxin katu, 8 → Telefoni: 78-37-13	

KIŽIN NÄYTTELYŠALI. KARJALAN KANŠANOMANI VENEHRAKENNUŠ.

14.04. ŠUATEN	Venehkuletukšen istorijašta kertovašša näyttelyššä esinehie Kižin musejon, Karjalan Kanšallisen musejon ta Pol'arni Odissei -musejon kokoelmista.
ENŠIARKI-PYHÄPÄIVÄ	
10.00-18.00	
→ Adressi: Kirovin aukijo, 10a → Telefoni: 78-35-43	

Näyttelyö varoin oli luajittu plakatti, missä kaččojat iče voitih allakirjuttua tuttavie ihmisie tai kekšie valokuvien nimitykšie.
KUVA: JELENA FILIPPOVA.

Nuorien Karjala

Näyttely: Uuši valokuvanäyttely avattih Kanšallisen kulttuurien keškukšesšä.

KSENIA BURAVOVA

Nuori Karjala -järjestön juhlaohjelman puittehis-sa Kanšallisen kulttuurien keškukšesšä oli avattu Nuorten Karjala -valokuva-näyttely.

Enšin järjestön johtaja Alina Čuburova passipoičči kaikkie kävijie ta keškukšen emäntyä Olga Vlasovua.

– Miun yhteiskunnallini toiminta niise alko Nuori Karjala järjestöššä. Nyt Alina Čuburova on keškukšen ruataja ta toivon, jotta meijän yhteistyö järjestön

kera iellähki kašvau ta kehitty, myö kulemma yhteh šuuntah. Kaikkie hyvyä järjestöllä, onnitteli nuorie karjalaisia Olga Vlasova.

Järjestön entini johtaja Natalja Antonova lisäsi, jotta hiän on onnellini, kun NK eläy, toimiu, järjestöštä tiijetäh ta šiinä on olomašša aktiivisie ihmisie.

Nuorten Karjala -valokuvanäyttely on juattu moneh ošah. Enšimmäiseššä ošašša tulou esillä virallini puoli, NK:n asiepaperija, protokollija. Šiitä on järjestön ainehellini oša. Šiinä on esitetty, mitä NK julkasi ta lua-

ti: erilaisie kirjoja, CD-levyjä, kalenterija. Järjestön istorijašta hyvin kerrotah erilaiset karjalaiset, šuomalaiset ta venäläiset lehet šekä aikakauslehet. NK:n jäsenet kerättih niin šanottu pieni arhiiva tiijotušvälinehien artikkeliloista.

– Iče valokuvat niise on juattu eri ryhmiin. Enšimmäini ryhmä kertou enemmän järjestön istorijašta, entisistä tapah-tumista. Myö olemma luaitin plakatin, missä työ iče voitua allakirjuttua tuttavie ihmisie tai kekšie va-

lokuvien nimitykšie. Toini ryhmä valokuvie on otettu 2006 vuotena. Šinä vuotena järjestöllä tuli mуроškohta. Johtajakši tuli Natalja Antonova ta järjestön toiminnašša tapahtu lois-kahuš. Oli järješetty äijän toimehpitoja. Nämä valokuvat kerrotah järjestön aktiivisemmašta vaihiešta ta tietyšti jäsenistä.

Totta šanuo, oli mukava eččie ta löytyä tuttavie ihmisie, muissella pruasniekkoja ta toimehpitoja ta vielä kerran nähä yhteiskunnal-lisen elämän kirkkahie hetkijä.

Netälän päivä	Petroskoi		Kemi		Kalevala		Koštamuš		Louhi		Mujejärvi	
	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ
SE 27/02	☁ 0	☁ -2	☁ -3	☁ -2	☁ -5	☁ -3	☁ -5	☁ -3	☁ -5	☁ -4	☁ -4	☁ -4
NE 28/02	☁ -2	☁ +1	☁ -3	☁ -3	☁ -1	☁ +1	☁ -2	☁ +1	☁ -9	☁ -4	☁ -3	☁ +1
PI 01/03	☁ -1	☁ -8	☁ -7	☁ -10	☁ -6	☁ -11	☁ -6	☁ -11	☁ -14	☁ -11	☁ -18	☁ -10
SU 02/03	☁ -17	☁ -13	☁ -14	☁ -9	☁ -17	☁ -11	☁ -18	☁ -10	☁ -18	☁ -9	☁ -20	☁ -11
PV 03/03	☁ -19	☁ -13	☁ -13	☁ -9	☁ -18	☁ -13	☁ -23	☁ -12	☁ -18	☁ -12	☁ -21	☁ -13
EN 04/03	☁ -13	☁ -12	☁ -16	☁ -11	☁ -18	☁ -14	☁ -19	☁ -14	☁ -18	☁ -12	☁ -20	☁ -13
TO 05/03	☁ -19	☁ -14	☁ -18	☁ -15	☁ -23	☁ -14	☁ -21	☁ -13	☁ -17	☁ -11	☁ -20	☁ -13

» ANEKDOTTI

– Terveh, Kultaseni!
– Terveh, Armahaini!
– Mitä kuuluu, Kikki?
– Kaikki hyvin, Lintuseni!
– ...
– Vuotahan... Šie niise et muissa miun nimie?

YHTEISKUNTAPOLIITTINI LEHTI, KUMPAANI
ILMESTYY KARJALAN KIELEN VIENANKARJALAN
MURTEHELLE

Vienan Karjala

Karjalan rahvahan lehti on peruššettu 28. talvikuuta 1999.
Lehen on rekisteröiny Venäjän Federatijon Kirjapainoalan komittietta, rekisterinumero «3»-0186

PERUŠTAJAT:
Karjalan tašavallan lakijenhväkšymiskokouš,
Karjalan tašavallan hallituš,
Karjalan Rahvahan Liitto,
Valtijollini unitaarini laitoš
"Periodika"-kuštantamo

Piätoimittaja Olga MELENTJEVA

TOIMITUKŠEN OŠOITEH:
Titovinkatu 3, 185035 Petroskoi, Karjalan tašavalla
Tel: (8 142) 78 29 32; faksi: (8 142) 78 36 29
e-mail: vienankarjala@mail.ru; vienan@sampo.ru
<http://vienan.rkperiodika.ru>

Julkaisija:

Valtijollini unitaarini laitoš
«Periodika»-kuštantamo

Painettu Verso-kirjapainošša:
185031, Petroskoi, Varkaukšen rantakatu, 1a

№ 4 (353) 27.02.2013
Allakirjutettu painettavakši 26.02.2013
klo 12.00

→ Indeksi 84593
→ Painoš 700
→ Tilauš 148
→ Hinta 10.00 rpl

Kahtie juattu elämä

Muanmiehet: Karjalaisella tiijuštelijalla Vasselei Kirillovlla omissettu muistolauta avattih Kalevalašša viime šajekuušša.

Muistolauta on ašetettu Kalevalan kešikoulun šeinällä. Eikä še ole šattumalta: Vasselei oli tämän koulun ensimmäisie piäštökkähie. Tänä vuotena täytyy šeiččemenkymmentä vuot-ta hänen šankarillisešta tevošta. Onnako tunnollisešta työštä vihollisen šeluštašša hiän ei šuanun mitänä palkin-tuo. Pänvaštoin Kirillov oli šyytetty oman muan petokšešta.

TARVITAH PAIKALLISTA...

Uhtuon koulun lopetet-tuo vuokkiniemeläini Vas-selei Kirillov opaštu Petroskoissa. Opaššukšen jäl-keh ennen šotua hiän ruato koulun opaštajana Vuon-nisen kyläšša. Hiän oli oi-kein monipuolini ihmi-ni, šuatto šoittoa erilaisie musiikkišoittoimie, harrašti urheiluo. Kešäkuušša 1941 hänet ašen oli valittu Mos-kovan urheilijaparaatin ošal-listujakši, onnako šovan ta-kie tapahtuma oli kumot-tu. Heinäkuun alušša Vas-selei liitty vapuaehtosena Ruškien Armeijan rivilöih. Häneštä tuli šotaošašton 4082 tiijuštelijajoukon ko-mentaja.

Kirillovin johtama tiijuš-telijajoukko kävi tutkimašša miehitettyjä kylijä. Tärkeie oli šuaha tietoja vihollisen meininkistä ta toimista Vuokkiniemešša ta šen lähikylissä. Vet näillä paikoin oli ašettautun suomelaini esikunta, kumpani joh-ti kaikkie rintamalinjua pi-tin olijie varuškuntoja. Šen kautti varuškuntih toimitet-tih varušteita ta ampuma-tarvikkehie. Šielä šamašša šijoutu tiijuštelukeškuš, kumpani šuunnitteli ta lä-hetti tiijuštelijajoukkoja neuvoštoliittolaisien šota-joukkojen šeluštah.

Tietyšti Vuokkiniemešša ta šen ympärillä oli ašetettu luja vartijošto. Jokien ran-nat monissa paikoin oli miinotettu, vartijomiehet valvottih väijytyšpaikoissa. Talvella Vuokkiniemen ky-lyä ympäröi kakši hiihtola-tuo. Niitä latuja aina valvot-tih, šentäh oli hyvin vaiki-e tulla ta männä huomua-matta. Šen lisäksi suomelaiset oikein hyvin tunnettih pai-kallisie eläjie.

Tiijuštelijajoukkojen šua-miettoja ei ollun riittäväšti. Johtokunta moneh kertah yritti lähettyä Vuokkiniemeh ihmisie, kumpaset voi-tais jiahä kyläh pitemmäkši

aikua, kerätä tietoja paikan piällä ta šiännöllisešti välit-tyä niitä omilla. Kaikki nämä yritykset mäntih myttyh.

Šilloin päätettih työntyä Vasselei Kirillov, kumpani oli paikallini, luotettava tiijuštelija. Hiän tunši kaik-kie kyläšša. Hänen muamo ta čikko eletti kymmenen kilometrin piäšša Vuokkiniemeštä Pirttilakši-kyläšša. Hänen täti Fedosja Lipkina eli Vuokkiniemešša.

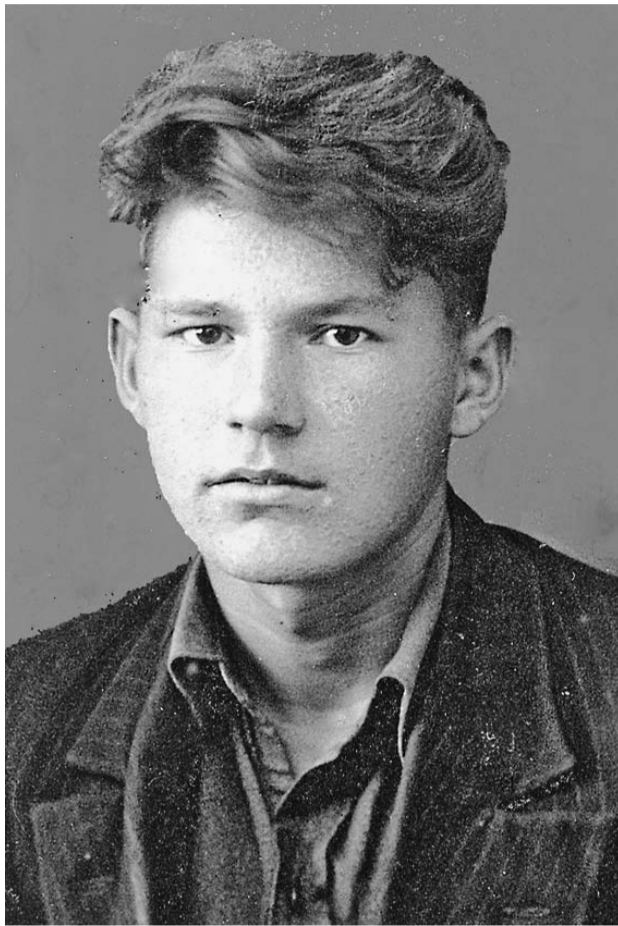
VARMA ŠUOJA

Šajekuušša 1942 vuotena Vasselei ylitti rintamalinjan. Monta kilometrie hiän kulki meččyä myöten, šiitä mäni lautalla Kuittijärven šalmen poikki lähemmäksi Pirttilahen kylä. Vasselei hajotti lautan, jotta ei jäis mitänä jälkijä. Šiitä varovašti hiivo Varvara-čikon talon luokše. Kuitenki hiän ei voinun jiahä elämäh čikon taloh, še oli liijan vuorallista, šentäh kun kaikki tiijuštelijan heimolaiset oltih suomelaisien valvonnan alla. Čikko ehot-ti kyšyö apuo Agafja Mäkelä. Hänellä oli šuuri talo, kumpani šeiso kylän laijal-la, järven rannalla, loitompuana muista.

Eryähänä iltana Vas-selei venehellä šouti järven toisella puolella ta šieltä kulki noin 20 kilometrie meččyä myöte. Näin mieš piäsi Vuokkiniemeh, Mäkelän taloh. Emäntä kuunteli tarkkah Vasselie ta lupasi auttua.

Tiijuštelijalla oli varu-šettu hyvä šuojapaikka, gorničan alla olijašša karšinašša. Šinne piäsi vain gorničan lattiešša oli-jan reijän läpi. Talonväki ei elän šiinä gorničašša, kuitenki kaikkien varalta šinne oli vielä kannettu kaikenmoista klamuo, riputettih vanhoja kalaššušverkkoja ta erilaisie työvehkehie, vanhat matot leviteti latti-ella. Nyt tuškin kellänih juolahtais piäh, jotta tämän romulla täytetyn vilun gorničan alla on šalakuoppa. Antenni oli vejetty lakkah ta huolellisešti peitetty.

Agafja autto Vasseleilla löytyä luotettavie ihmisie, kumpaset voitais kerätä tietoja. Ajan piäštä niitä keräyty kokonaini joukko, niijen kešen oli Vasselein nuorin veikko Aleksei. Monien kuukaušien aikana Vasselei šiännöllisešti välitti tärkei-tä tietoja keškukšeh. Onnako eryähänä oraškuun päivänä 1943 Vasselei valmistautu välittämäh tie-

TIIJUŠTELIJAA VASSELEI KIRILLOV.

toja, kun šai Agafjalta vahinkovarotukšen. Agafja laškeutu karšinah ta kerto, jotta suomelaiset huomattih vierahan radijo-ašeman toiminnan Vuokkiniemen šeuvuilla. Nyt šuuntimen avulla ne tutki-tah lovehta ta ečitäh šen šijoutumispaikkua.

Vasselei ymmärti, jotta toiminnan jatkamini on liijan vuorallista. Šiitä vojiah käršie Agafja ta hänen pe-rehen jäsenet. Piti kiirehen kautti männä pois kyläštä. Aleksei-veikko autto Vas-seleita piäšša järven toisel-la puolella, mistä mieš läksi aštumalla omien luokše.

JYRKÄ KIÄNNÖŠ

Tultuo Belomorskih Vas-selei šai tietyä, jotta hänen yštävä ta opaššuštoveri Juakko Rugojev ruatau Totuuš-lehešša. Hiän työni Rugojevilla kortin, mih kirjutti, jotta eläy nyt hotel-lissa: ”Männeheštä voin šanuo, jotta olen kulken läpi tulet ta vejet. En voi kirjut-tua kaikkie. Kun näkeyvym-mä, šiitä kerronki šiula mitä nävin ta mitä ruavoin.”

Ta kato... Melkein ka-hekšan kuukautta häneštä ei ollun mitänä tietoja. Miehet tavattih ihan šattumalta tuisukuušša 1944 vuotena.

Juakko Rugojev huomasi katuo pitin kulkijan van-kirivistön. Vankien joukošša hiän tunši Vasselein, kumpani niise huomasi hänet.

« Juakko Rugojev ta Ort't'o Stepanov piätettih iče tutkie tätä asieta ta tovistua, jotta Kirillov ei ole mikänä petturi, vain on oman muan patriotti ta šankari

si kuukautta. Kuuloštajat šuatih Vasselein myöntä-mäh, jotta hiän on vihollisen vakoilija. Mieš oli varma, jotta jalešti, kun ruvetah šeikkaperäsemmin käsitte-lömäh tätä asieta, tuomijo kačotah uuvveštah.

Juakko Rugojev šai Vas-selei Kirilloviltä kirjasen ”Päivä päivältä miun olo pahenou. Hermot ei keššetä, en taho enyä kenen kera paissa. Oluoni helpottah vain toiveh, jotta tulevašša tilanneh muuttuu”

Šilloin Kirillov vielä ei elänyt Moskovašša hänet oli jo šyytetty Tuatonmuan petokšešta. Vasselei kuoli 20. tuisukuuta 1945 vuotena.

TOTUUTTA EČİMÄŠŠÄ

Ne, ket tunnettih Vasselei-ta ei voitu uškua šiieh, jotta hiän olis petturi. Vas-selein koulutovarissat Juakko Rugojev ta Ort't'o Stepanov piätettih iče tutkie tätä asieta ta tovistua, jotta Kirillov ei ole mikänä petturi, vain on oman muan patriotti ta šankari. Tovistajien kertomukšien ta virallisien dokumenttien pohjal-la hyö šuatih šen tovistua. 16 vuuvven piäštä Kirillovin kuolomašta, hänet oli reabilitoitu.

Miun mieleštä myö emmä ole luatin tarpeheksi kaikkie, jotta šuaha entistyä

šankarin hyvän mainehen.

Kirillov on reabilitoitu, onnako kenkänä ei ole arvoštan hänen työn panošta šajekuušta 1942 kešäkuuh 1943. Kahekšan kuukauven aikana hiän šuoritti tiijuštelutoimija ihan vihollisen nenän iešša. Hänen välittämien tietojen anšijošta mejjän šotajoukot otettih vaštah ta murretih tuholaisjoukon Šuopašsalmen tienoil-la, lentokonehet oli pommitettu niitä kohtehe, kumpasista kerto omissa viesti-tietän, jotta Moskovašša hänet oli jo šyytetty Tuatonmuan petokšešta. Vasselei kuoli 20. tuisukuuta 1945 vuotena.

Hänen yštävä Ort't'o Stepanov jalešti kirjutti Viaton veri-kertomukšeššah: ”Löytyy arvošteliija ta še šanou moittien: tietyšti šattu auttamatoin virhe. Mitä varten nyt sitä kaivua, mitä varten tiputtua šuolua vereksen huavan piällä, anna mänöy umpeh. Šuoštuo hänen kera tarkottah jättyä huomijotta istorijan oppija ta jättyä unholah ne, kumpasien nimet ollah meilä kallehet”.

Panen allakirjutukšeni joka šanan alla.

RUDOLF TOIVONEN

RUDOLF TOIVONEN (VAŠ.) MUISTOLAUVAN AVAJAISISSA. KUVA: R. TOIVONEN ARHIIVAŠTA.

Tortilla-ämmön viisahukse

Terveh, lapset!

Talvi pikkuhil'pua kallistuu loppuh. Valon ta lämmön voiton kunnivoksi ennen vanhah piettih šuurie rahvahanhuvija. Pyhänlašku oli kaikista ilosin ta huoletoin pruasniekka. Šitä pruasnitih viimesellä netälillä ennen Suurta Pyhyä. Pyhänlašun netälillä järješsettih viimesie talvihuvija: čurnittih jätermistä, ajettih heposilla, käveltih huuhel'niekkoina pihalla laulaen ta tansšien. Lapset rakennettih šuurija lumilinnoja. Pruasniekan keškihahmona oli Pyhänlašku-olkikuklani, kumpani netälin viimesenä päivänä poltettih ropivošša. Pyhänlašun netälillä paisetah lettuja, kumpaset ollah päiväsen simvolina. Tänä vuotena Pyhänlašun netäli alkau 11. kevätkuuta. Muistakkua paistua lettuja!

» OLETKO KUULLUN?

● Naisienpäivä oli jo Muinais-Roomašša. Šinä päivänä kaikki naiset šuatih lahjoja miehiltä, a naisorjilla oli lepopäivä – emännät vapautettih heitä työtehtävistä.

● 8. kevätkuuta on kansallinen lepopäivä Venäjällä ta toisissa entisen Neuvostoliiton maissa, šekä Angolašša, Guineašša, Kambodžašša, Kiinašša, Kongošša, Laosissa, Mongolijašša, Nepalissa, Ugandašša.

● Uzbekistanissa 8. kevätkuuta on Muamonpäivä, Armenijašša – Muamon ta kaunehuon päivä, Syyrijašša – Vallankumouksen päivä, a Liberiašša – Kuatunehien muistopäivä.

● Tavallisešti 8. kevätkuuta miehet lahjotetah naisilla erilaisie kukkija. Mimoosa-kukašta on tullun pruasniekan epävirallinen simvoli.

» LUOMISKERHO

Kukkakimppu

Kohta tulou Kanšainvälini naisienpäivä. Voit luatie kevätjuhlaški šemmosen kaunehen applikaatijon.

Šiula tarviččou:

- Pahvi,
- Plastiliini,
- Šakset,
- Kynä.

1. Leikkua pahvista tulovan kuvan vartalo.

2. Kepiešti piirušša

pahvilistalla applikaatijon viivat.

3. Valmissa erivärisestä plastiliinista tarvittavat osat. Koko kuva on luajittu kaitasista punokšista, kumpaset on helppo ajella lauvalla taikka käsissä.

4. Kiinitä plastiiniiošat pahvih.

Mukava applikaatio on valmis. Onnittele kaikie tuttavie naisie, tyttöjä ta ämmöjä tällä kaunehella kevätpruasniekalla!

PIIRUŠTI: NATALIA DENISOVA

Kuuma lettu Talvie varoin

Venäläini starina

U-u-u, u-u-u, ulvo vinkka tuuli. Še tunkeutu ihan luihi, ta ihmiset kylmettäh äšen lämpimissä turkkiloissa ta lakkiloissa.

Muamo Iivana-poikah kera aššuttih lumitietä myöten kaupunkista omah kyläh. Muamo heilu vihurin voimašta. Poika enšin vesseläšti hyppi, ka šiitä niise kylmi ta hilleni.

Äkkie tuiskupilveššä ilmešty kaunis naini valkeissa vuateissa.

– Mamma, kačo, mimmoni kaunis täti on! Mistä hiän sputiutu? kyšy Iivana.

– Ole hil'pua, poikasen, še on iče Talvi. Ole iänettä, kumarra ta mäne ielläh, čuhutti muamo.

– Kunne työ kiirehetä? Läkkiä miun luokše gostih, vain varajattako milma? muhahti Talvi.

Hiän heilahutti kiälläh ta lumivihurista tiellä tuli

valkie heponi rejen kera.

– Terveh, Talvi. Mie voin lähtie šiun kera, ka enšin vien pojan ämmön luo. Hiän on vielä liijan pieni, vaštasi muamo ta valkeni.

– Hyvä, mie šilma vuotan, šuoštu Talvi. – Kačo, elä valehtelet milma!

– Mie heti tulen. Meijän kylä jo näkyvuaralla, lupasi muamo ta juoksi poikah kera kyläh.

Ämmö jo vuotti heitä. Tyttären ta punukan tuloksi hiän luati taikinan viimesestä valkiešta jauhošta ta kermašta, ta paisto šuuren pyörien kuuman letun.

– Tulkua tervehenä, miun armahat! Istuutukkua stolah ta maisselkua miun lettuo. Še, niin kuin lämmön päiväni, heti šuau teijät lämpimäh, šano ämmö.

– Niin makiella tuokšuu! Mie konšana en ole mais-

sellun šemmoista lettuo, ihaštu Iivana.

Naini jakšo pojan ta šepäsi hänet. A iče šeiso pirtissä kotvasen ta šano piättäväisešti:

– Šyökäh Iivana, a miun on aika männä, mie lupasin.

Ämmö kyšeli häntä eikä tahton piäštyä, ka naini henkähti, avasi oven ta kato valkiešša purušša.

Naini aštu tietä myöten ta ajatukšissah šano "hyväšti" omalla talolla. Jo i Talvi on lähellä, tuli vielä vilumpi...

Šilloin hiän kuuli takua ta pojan karjehen:

– Vuota, mamma, vuota Talvi! Mie teilä letun toin!

Poika kiirehissäh unohiti panna takin piällä ta tutasi vilušta, ka šano epyälö-mättä:

– Ei šua männä ativoih ilmaih lahjuja! Talven koissa

on varmašti vilu, a ämmön lettu on lämmin ta pyörie kuin päiväni. Še teijät lämmittä!

Talvi kačo lettuh ta muhahti. Vihuri heti hilleni ta tuli lämpimämpi.

– No hyvä, eläkkyyä ta ottakua vaštah Kevyättä! A miun on aika lentyä Pohjoseh, šano Talvi ta kato.

– Mamma, mintäh Talvi ei ottan miun letun? Hiän šiänty miun piällä? kyšy Iivana.

– Ei, poikasen! Talvi tah-to, jotta šie šöisit tämän letun hänen kunnivoksi, nakro muamo.

Iivana mitänä ei ymmärtän, ka mielelläh šöi letun.

Šiitä ajašta ilmeštyki tapa kaimata Talvie lämpimillä ta pyöriellä kuin päiväni lettuloilla. Jotta hiän ei šiäntyis ta mänis rauhašša.

KIÄNTI: MAIKKI SPITSINA

» ŠANALIPAŠ

- Talvi tulou tahtomatta, kešä mänöy keškimättä.
- Talven šelkä on pitkä.
- Päiväni paistau – talvi kešäh kiäntyy.
- Keikkuvat on kevyäset päivät.

- Kevähini keho ilma hyvä ajattelou.
- Kevätpäivä kaheksalla heposella ajau.
- Kevätvihma kašvattau, šyšvihma hapattau.
- Kevätkuušša jo hoti kanalla vettä ei pie kantua.